

Transparentna rada, transparentni radni

Ostatnia nowelizacja ustaw o samorządzie gminnym, powiatowym i województwa zagwarantowała sporządzanie i utrwalanie imiennego wykazu głosowań radnych na sesjach rady gminy, powiatu oraz sejmiku województwa, a także ich upublicznianie na stronach Biuletynu Informacji Publicznej. Jest to duża i pozytywna zmiana w porównaniu do poprzedniego stanu prawnego, w którym to wyłącznie od władz zależało, czy wykazy głosowań będą dostępne na ich stronie internetowej.

Równie istotne zmiany, przyjęte w wyniku nowelizacji ustaw, dotyczą wprowadzenia obowiązku transmisji i utrwalania obrad rady gminy, powiatu i sejmiku województwa za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Nagrania obrad mają być udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej jednostki samorządu terytorialnego. Dotychczas transmisja obrad również zależna była wyłącznie od woli organów samorządu.

Jak dotąd tylko nieliczne polskie samorzady, najczęściej większe miasta na prawach powiatu, decydowały się upubliczniać wyniki głosowań imiennych nad uchwałami oraz transmisję obrad swoich organów stanowiących. Transparentność działalności instytucji, bardzo ważna w wymiarze całego państwa, ma szczególne znaczenie na szczeblu samorządowym, gdzie działalność organów jednostek samorządu terytorialnego koncentruje się na nawet najdrobniejszych sprawach dotyczących społeczności lokalnych. Znowelizowane przepisy umożliwiają obywatelom bezpośrednią weryfikację działalności organów stanowiących jednostek samorządu i wywiązywania się z obowiązków przez jej radnych, co z kolei daje więcej możliwości uczestniczenia w życiu publicznym gminy, powiatu czy województwa.

Warto podkreślić, że wskazane powyżej zmiany wprowadzone zostały przy pomocy przepisów przejściowych, a do ich wdrożenia zobowiązane są organy samorządu terytorialnego nowej kadencji, Nie zmienia faktu, że już teraz warto zajrzeć do Biuletynu Informacji Publicznej swojej gminy, powiatu czy województwa i sprawdzić, jakie informacje na temat organu stanowiącego i poszczególnych radnych były dotąd tam zamieszczone.

Jeżeli okaże się, że nasz samorząd jak dotąd nie spełnia ustawowych kryteriów, a tak najczęściej bywa – zamiast czekać na działanie władz, sami możemy wyjść z odpowiednią inicjatywą, proponując przy okazji wprowadzenie dodatkowych, jeszcze bardziej transparentnych rozwiązań, które z powodzeniem sprawdzają się w części polskich miast.

Doskonałym przykładem dobrych praktyk są Katowice - tam osoby zainteresowane pracą rady miasta mają (z małymi wyjątkami: np. część materiałów komisji rewizyjnej) dostęp do tych samych informacji i to w tym samym czasie, co sami radni (patrz: <http://esesja.katowice.eu:8080/infopage>). Jeśli więc interesuje nas praca którejś z komisji rady, to klikając w datę najbliższego posiedzenia możemy systematycznie śledzić, jakie materiały trafiają do jej członków. Przykładowo, jeżeli interesuje nas posiedzenie Komisji Infrastruktury i Środowiska, w ciągu kilku dni przed rozpoczęciem jej spotkania można zapoznać się z informacją Prezydenta Miasta Katowice dotyczącą modernizacji miejskich targowisk; pismem jednej z lokalnych inicjatyw skierowanym do Ministerstwa Środowiska, jakie przesłane zostało także do wiadomości komisji czy z odpowiedzią Wiceprezydenta Miasta

Katowice na zapytanie radnych zadane na poprzednim posiedzeniu.

Inną dobrą praktyką, którą warto polecić, jest prezentacja pracy rady miasta w Poznaniu (<http://bip.poznan.pl/bip/kategorie/rada-miasta,2/>). Jak napisano powyżej, w części polskich samorządów już teraz możemy zapoznać się z transmisjami z obrad, a w pozostałych już za kilka miesięcy będzie to obowiązkiem. W Poznaniu urząd poszedł jednak dalej. Najczęściej bowiem publikowane są pliki z zapisem całego posiedzenia, trwającego nieraz wiele godzin. Tutaj podzielone ono jest na poszczególne wątki, a nawet na wypowiedzi osób zabierających głos w dyskusji. Zatem można wybrać konkretną część debaty, np. tę dotyczącą rozmów o danym projekcie lub uchwale. Dzięki temu możliwe jest ustalenie, w jakich tematach zabierał/zabierała głos radny/radna, który dzięki nam otrzymał mandat w wyborach.

Transparentność działań organów władz samorządowych jest tematem, który od lat poruszany jest przez licznych uczestników akcji Masz Głos (www.maszglos.pl). Podnoszenie tego wątku pozwala na to, by w wielu polskich gminach i powiatach poprawiła się jakość kontaktu radnych z mieszkańcami oraz ogólnie informacja o pracy całej rady. Osoby i grupy, dla których ten problem także jest ważny, mogą się zapisać do akcji i skorzystać ze wsparcia doświadczonych koordynatorów regionalnych i w ten sposób mieć wpływ na jakość lokalnej demokracji.

Grzegorz Wójkowski, prezes Stowarzyszenia Aktywności Obywatelskiej Bona Fides, koordynator regionalny akcji Masz Głos w woj. dolnośląskim, opolskim i śląskim.